

Arbetsdepartementet

e-post a.remissvar@regeringskansliet.se

A 2022/01136

Stockholm 2022-11-29

Skatteverkets promemoria Lönegaranti (A 2022/01136)

Sammanfattning

Stiftelsen Ackordscentralen ("Ackordscentralen"), som har fått möjlighet att under Skatteverkets utredning lämna sina synpunkter, är i huvudsak positivt inställt till lagförslaget. Det är särskilt angeläget att de föreslagna sekretessbrytande bestämmelserna införs. Dessa kommer öka förutsättningarna för att fatta korrekta beslut samt förhindra missbruk av lönegarantin. Däremot anser Ackordscentralen att Skatteverkets föreslagna verktyg för att kontrollera förvaltarens/rekonstruktörens beslut i stället borde kunna användas av dessa under sin utredning av lönegarantianspråk.

Ackordscentralen kommer också nedan yttra sig angående de frågor som Skatteverket har belyst i avsnitt 4.14 och som regeringen vill ha synpunkter på.

Verkställande myndighet

Av skäl som Skatteverket har anfört i sin promemoria delar Ackordscentralen förslaget att verkställigheten av förvaltarens/rekonstruktörens lönegarantibeslut ska flyttas från Länsstyrelsen till Skatteverket.

Utredningsskyldigheten

Ackordscentralen anser att det är givet att förvaltaren/rekonstruktören är skyldig att vidta utredningsåtgärder samt att lagförslaget i denna del är väl avvägt. Det är också ändamålsenligt att Kronofogdemyndigheten får en rätt att meddela föreskrifter om vad som ska ingå i en sådan utredning. Sådana föreskrifter torde kunna ge beslutsfattarna en god vägledning. Ackordscentralen delar vidare förslaget att underlagen till fattade beslut ska dokumenteras. Däremot är Ackordscentralen tveksam till om skyldigheten att bevara dokumentationen ska vara så lång tid som tio år. Tidsperioden borde i stället korresponderas med den tid om sju år under vilken förvaltarens/rekonstruktörens akt ska bevaras.

Kontrollfunktion

Ackordscentralen anser att de hjälpmedel som Skatteverket föreslås få i 22 g-22 i §§ borde tillkomma förvaltaren/rekonstruktören i stället för Skatteverket. Det skulle gagna lönegarantihandläggningen om förvaltaren/rekonstruktören t ex skulle kunna förelägga arbetstagaren att vid vite lämna vissa uppgifter av betydelse för utredningen och kunna avvakta med beslutet till dess svar har lämnats av denne. Skatteverkets kontrollfunktion skulle kunna inskränkas till uppenbart felaktiga beslut. Om kontrollfunktionen utformas såsom förslaget finns en stor risk för att hela lönegarantihandläggningen blir onödigt betungande. Det finns också en uppenbar risk för att utbetalningarna kommer fördröjas på grund av att kontrollfunktionen kan bli omständlig. Redan genom de sekretessbrytande bestämmelser som föreslås kommer felaktiga beslut minimeras. Genom kontakter med Login Hasselberg AB, som är licensgivare till det lönegarantiprogram som huvuddelen av landets konkursförvaltare använder, går det t ex på ett enkelt sätt ordna så att förvaltaren genom ett enkelt knapptryck kan få fram arbetstagarens redovisade löner och jämföra dessa med framställda lönegarantianspråk. Vidare blir kontrollfunktionen omständlig genom att också Tillsynsmyndigheten i konkurser har en tillsyn över såväl förvaltarens som rekonstruktörens lönegarantihandläggning.

Ändring av beslut

Ackordscentralen delar förslaget att det, till skillnad från gällande lag, ska kunna bli möjligt för förvaltaren/rekonstruktören att ändra lönegarantibeslut rörande inestående lön. Enligt gällande lag är det inte möjligt att ändra ett sådant beslut till den anställdes nackdel även om det visar sig att det är uppenbart att beslutet är felaktigt.

Överklagande av beslut

Ackordscentralen delar förslaget att arbetstagaren får överklaga ett beslut till tingsrätten i stället för som i gällande lag väcka talan mot staten. Däremot ifrågasätter Ackordscentralen om inte Tillsynsmyndigheten i konkurser (TSM) är bättre lämpad än Skatteverket att föra statens talan. Detta blir särskilt påtagligt i de fall där Skatteverket har ändrat förvaltarens/rekonstruktörens beslut och inte verkställt utbetalningar enligt fattade beslut. I sådana situationer skulle Skatteverket bli part i ärenden som det också har fattat beslut i. TSM har vidare till skillnad från Skatteverket redan kompetensen att föra statens talan i lönegarantiärenden.

4.14 i Skatteverkets promemoria

Beslutanderätt

Skatteverket har gjort bedömningen att det finns skäl att utreda om beslutanderätten ska flyttas från förvaltaren/rekonstruktören till Skatteverket. Som skäl för det anförs dels att det i andra länder, t ex våra nordiska grannländer, är ovanligt att en privat aktör fattar beslut om lönegaranti dels att förfarandet skulle bli mer effektivt med en myndighet som fattar beslut, utbetalar och ansvarar för återkrav.

Ackordscentralen anser inte att enbart jämförelsen med andra länder innebär att en privat aktör skulle vara mindre lämplig än en myndighet. Även inom andra områden fullgör konkursförvaltaren uppgifter som utgör myndighetsutövning. Den 1 juli 2022 ersattes tingsrättens edgångssammanträden med bouppteckningssammanträden i förvaltarens regi. Förfarandet kring ett bouppteckningssammanträde utgör myndighetsutövning. Det är därmed inte på något sätt ovanligt att en privat aktör utövar myndighet.

Ackordscentralen har erfarenhet av den tid då Kronofogdemyndigheten fattade beslut om lönegaranti enligt lönegarantilagen från 1971. Hela utredningsarbetet, inklusive kontakterna med gäldenären, fackliga organisationer och arbetstagarerna, sköttes dock av förvaltaren som efter färdigställd sådan skickade allt material till Kronofogdemyndigheten. Förfarandet var omständligt och ineffektivt, vilket också var en orsak till att beslutanderätten fördes över till förvaltaren genom lönegarantilagen från 1992. Om Skatteverket skulle fatta beslut om lönegaranti skulle det sannolikt innebära samma ordning som när Kronofogdemyndigheten fattade beslut, dvs. det blir ändå förvaltaren/rekonstruktören som får göra utredningsarbetet. Det finns därmed ett facit på att en sådan ordning är ineffektiv. Man kan tolka Skatteverkets syn på behov av en utredning i denna fråga som att en överflyttning av beslutanderätten skulle innebära färre felaktiga beslut än vad som har varit fallet historiskt. Ackordscentralen anser dock att förslaget om de sekretessbrytande reglerna kommer innebära att förvaltaren/rekonstruktören kan få samma beslutsunderlag som om en myndighet skulle fatta beslut. Detta borgar för att felaktiga beslut kommer minska samt att förfarandet skulle bli mindre kostsamt och effektivare om beslutanderätten står kvar hos förvaltaren/rekonstruktören.

Ansökningsförfarande

Skatteverket förordar att det ska finnas ett krav att den anställde gör en ansökan för att kunna erhålla lönegaranti. Som skäl anförs att det skulle ha en dämpande effekt på försök till bedrägeri samt att det i efterhand lättare skulle kunna visas att den anställde har lämnat felaktiga uppgifter.

Ackordscentralen delar i och för sig Skatteverkets uppfattning i denna fråga, men det finns en uppenbar risk att ett sådant förfarande skulle bli omständligt. Gäldenärer som har en fungerande löneadministration tar i allmänhet fram underlag som visar vilka lönekrav de anställda har. Det skulle bli opraktiskt om det skulle krävas att varje anställd gör en formell ansökan. Däremot skulle en lagregel kunna medge förvaltaren, men knappast rekonstruktören, rätt att vid oklara förhållanden begära att den anställde gör en formell ansökan. Detta skulle t ex bli aktuellt när gäldenären inte har någon fungerande löneadministration eller när förvaltaren inte får någon kontakt med gäldenären. I och för sig sker det någon form av ansökan i dessa fall redan i dag, även om det inte är någon formellt lagreglerad ansökan.

Bevakningsförfarande

Ackordscentralen anser att bestämmelserna i lönegarantilagen om bevakning i konkurs borde kunna tas bort. Det torde vara synnerligen ovanligt att fatta lönegarantibeslut efter att ett bevakningsförfarande har inletts. Lönegarantihandläggning sker normalt inom den första månaden efter beslut om

såväl konkurs som företagsrekonstruktion, medan ett bevakningsförfarande inleds långt senare. Under bevakningsförfarandet gör Skatteverket, som bevakar statens regressfordran för utbetald lönegaranti, i allmänhet en reservationsvis bevakning för lönegaranti som ännu inte har beslutats. Genom ett sådant förfarande uppkommer ingen skada för någon borgenär om bestämmelserna om bevakning i konkurs tas bort från lönegarantilagen.

Anmälan som arbetsökande

Ackordscentralen delar Skatteverkets uppfattning att bestämmelserna om anmälan till Arbetsförmedlingen som arbetsökande bör tas bort.

Bidragsbrott och brottskatalogen

Skatteverket ifrågasätter om inte lönegarantibedrägerier borde omfattas av Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet om Skatteverket blir utbetalande myndighet. Ackordscentralen har i och för sig ingen erinran mot det, men ett alternativ skulle kunna vara att utvidga bestämmelsen i 7 kap 16 § konkurslagen till att även omfatta lönegarantibedrägerier. Trots att ett sådant brott formellt inte omfattas av detta lagrum har det ändå förekommit att förvaltare har gjort sådana brottsanmälningar.

Stiftelsen Ackordscentralen

Mikael Kubu
Koncernchef

Hans Ödén
Föredragande